

MARIBORSKI DELAVEC

Neodvisen političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 4.50 mesečno.
četrletno K 14.—, polletno K 28.—, celoletno K 56.—
Če si pride naročnik sam po list: Mesečno K 4.—,
Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 20 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Nikar še kulturnega boja!

Maribor, 12. marca.

V nešteto vrst gorjá, je ta vojna za nas Slovence rodila vsaj ta blagoslov: prenehal je takozvani »kulturni« boj med nami! Zlasti za obmejne Slovence je bil ves ta navidezno verski, v resnici pa strankarsko političen boj, v pravem pomenu besede: bratomoren boj. Kdo je iz tega gnusnega medsebojnega nekrvavega, dostikrat pa tudi krvavega klanja vlekel dobiček? Edino le naši narodni sovražniki! Med tem, ko smo se mi psovali, sramotili in prepirali za puhlo vprašanje: kdo je liberalci in kdo klerikalec in smo kot taki delali vsak svojo politiko, so nam Nemci pred nosom ropali naše ljudi, so morili dušo našega naroda in ga do mozga otrovali s popolnim odpadništvom ali vsaj — kar je v bistvu isto — s šta-
jerčijanstvom.

Koliko tisočev preje narodno-vernih duš našega najboljšega naroda tudi na deželi smo s svojim vse prej ko »kulturnim« bojem izgubili, to vidimo, to občutimo prebridko ravno zdaj, ko bi-

jemo boj za našo narodno samosvojitev.

Pa bodi dosti teh najbridkejših spominov iz naše polpretekle zgodovine. Pač, samo še en spomin naj tu pribijemo. Še danes se zgražamo v najostrejših obsodbah nad nemško družaljo, ki nas je začetkom vojne kot razbojnik gonila po ulicah in nas pehala po ječah, nas bila, nam pljuvala v obraz.

Toda ravno to strašno gorje in preganjanje nas je zjediniilo, prenehali smo biti klerikalci in liberalci, postali smo naenkrat vsi bratje, vsi samo Slovenci. Zakaj? Zato ker nemški rabelj nas ni vprašal po našem političnem prepričanju, računal je z nami samo kot z njemu sovražnim narodom. Česar se v sreči in v miru nismo zavedali, nas je skupno trpljenje privedlo k zavesti, da smo vsi bratje, sinovi in hčere eno in istega naroda. Še le v skupnem trpljenju smo se pričeli učiti samospoštovanja in spoštovanja drug do drugega. Še le to skupno gorje nam je odprlo

oči, da je človeško in po naravi naravnost nemogoče, da se ravno tako kakor glede drugih nazorov, tudi v verskem prepričanju ne moremo po bodisi katerikoli komandi pustiti uniformirati, ali z drugimi besedami, da moramo pustiti vsakemu svoje prepričanje.

Hvala Bogu, mi vsi tu smo to grenko krizo srečno preboleli, ozdraveli smo. Vsak po svojem prepričanju, toda na istem potu delamo za dosego nam skupnega cilja. Sovražnik stoji pred vhomom v našo novo hišo, in imamo ga še v naši hiši sami. In zato mi tu na meji ne poznamo »kulturnega« boja.

Ampak ta »bela« Ljubljana! Ta centrala, od koder je že od nekdaj tudi med nas doli prihajalo vse nebodigatreba! Komaj so se malo rešili babilonskega nereda iz državnega prevrata, jim je že postalo dolg čas. Že so pričeli zopet na tisti točki, kjer so tudi oni — pozneje za nami — med vojno vsaj navidezno prejenjali.

Te dni smo čitali v »Slov. Narodu«, da so kranjski duhovniki zopet pričeli v cerkvi vganjati staro politiko s ščuvanjem proti »liberalnim« listom, čeprav

Spisal Spurius.

Veleizdajalska zastava.

(Resnična povest).
(Konec).

»Naj bo kakor koli«, je jecjal; on ne ve nič, o ne pozna nikogar ni, ničesar, on se sploh ni zanimal za nič, sploh ne more govoriti in je kratkomalo bolan.

Deset tednov je trpelo to škripanje z zobmi. Nekoč je signaliziral iz okenca celice z Mihalom Krjavljom, ki ga je zagledal na cesti. Presenetili so ga in ga zaprli v temnico. Pozneje so ga tako ponižali, da je smel luščiti fižol za kratek čas...

Ko pa je bila mera trpljenja napolnjena do vrha, so nesrečneža izpustili in ga poslali prostega od ječe do vojašnice. Tam se je začela nova mera.

Pa tudi tička Krjavlja so rabliji privlekli pred pravičnega sodnika. Nad stolom tega nezmotljivega od samega cesarja tje posajenega gospoda je visela velika slika Pravice z zavezanimi očmi. Krjavelj se je te slike silno prestrašil, ker je uvidel, da ne bodo na nič več gledali, ker sploh na nič ne gledajo in da ga bodo gotovo onkraj zida, kjer visi ta slika, obesili na vislice kakor stare hlače na klin...

»H kaki politični stranki pripadate?« ga je vprašal s surovim glasom.

»K politični stranki? ... Ja! Jaz sem še dijak in še nimam dostopa k strankam!« se je izgovarjal Miha.

»No, no«, se je cinično posmihal sodnik, kar je napolnilo Mihala s tako jezo, da bi mu bil najraje zalučil debeli zakonik v obraz. »Vsak študentek se že čuti strankarja. Nič ne lažite, saj vam itak vse nič več ne pomaga!«

»Tako«, si ji mislil nesrečnež. »Saj sem vedel. Za norca me imajo, ječa in vislice so itak že pripravljene za me. «Ja«, je rekel, »strankarja? No, jaz sem pač nacionalen Slovenec!«

»Aha, aha! To se pravi, da hočete Slovence lastno nacijo, seveda brez naših oblasti, kratkomalo s Srbijo, ne?«

»To tudi vedo«, se je potreslo v Mihalovemu spoznanju. »Ta prokleta organizacija, ki je bila razpredla svoje dijaške jugoslovanske kremplje do mene. Izgubljen sem...«

»No, le govorite! In ne bojte se; pred koncem dovolimo vsakemu zločincu še zadnjo željo. Tudi vam se to zgodi!« Ali ste pri šušterčijanski stranki?«

»Ne«, je ušlo Krjavlju.

»Ali ste pri Hribarjevi stranki?«

»Pri Hribarjevi? Ne!«

»Ali ste pri stranki dr. Rozina?«

»Dr. Rozina? se je prestrašil Miha prepričan, da ga hočejo ugonobiti. »Pri moji akademski časti in pri spominu na vse — te pa ne poznam!«

»Zakrknjen zločinec«, je mrmral sodnik in se grizel v brke. »Katere gospode od Narodne obrane poznate osebno?«

Nesrečnežu so se zašibila kolena. »Narodne — organe?«

»Obrane! je krvoločno zatulil sodnik.

»Prosim! Nobenega!«

»Katere pa poznate po imenu? Sodnik je pregibal čeljusti kakor buldog, da plane po nesrečnežu.

»Po imenu? Nobenega, prosim ponižno!«

»Kje bo pa tekla meja vašega kraljestva?«

»V ne — nebesih«, je zajokal Miha Krjavelj in smrtni pot mu je stopil na čelo. Sluga mu je podstavil stol.

Sodnik se je namuznil, segel pod mizo in dvignil zastavo, kjer je na rmenem ozadju režala tragična maska... »Kaj pa je to?«, je vprašal zmagošlavno!

Krjavlju so se v vsej njegovi zmedenosti zapotegnili usta in rekel je »To je figa!«

Sodnik je planil po koncu, dvignil drog-

dobro vedo, da se danes noben list ne peča z verskimi prerekanji, že zato ne, ker še za druga nujnejša vprašanja manjka časa in prostora.

Pa to bi se še preneslo. Ampak zdaj prinaša glasilo slov. krščanskih socializmov »Naša Moč« na novo vlado tako brezobzirno hujskajoč napad, kakor ga menda ni bilo čitati niti v predvojni dobi najostudnega verskega, oziroma strankarsko političnega boja. Besedilo napada prinašamo na drugem mestu med posebnimi vestmi (najraje bi ga oziroma tistega, ki ga je zgrešil, vtaknili v »kletko za zrele ptiče«).

Na tem mestu kličemo »beli« Ljubljanici: Ozrite se iz svojih zidov, pogledajte, kako okrog in okrog vaše in naše hiše gori, okoli vas in nas sovražnik poskuša zadnji divji brezupen boj, zato: Nikar še kulturnega boja!

Angleški kardinal Bourne, velik prijatelj Jugoslovanov, v Ljubljani.

V ponedeljek zvečer je dospel v Ljubljano s posebnim vlakom londonski kardinal Franci Bourne. Ljubljana ga je sprejela z viharim navdušenjem in iskreno prisrčnostjo. Na tisoče našega naroda ga je pozdravljalo na kolodvoru in tisoči so mu klicali »Živio« na cestah.

Kardinal je iz škofove palače nagovoril nepregledno množico, ki se je zbrala na trgu in nepopisno je bilo navdušenje, ko je prof. dr. Jančič raztolmačil vsebino kardinalovega nagovora, ki se je zahvaljeval za mu prirejene ovacije in dal izraza svojemu ganutju nad prisrčnim sprejemom in zatrjeval, da se smatra za prijatelja jugoslovanskega naroda, ki ga bo zagovarjal v Rimu in v Londonu.

Hvaležni smo za take izraze simpatij posebno v današnjih dneh, ko trpita pod tujim jarmom naša Goriška in Trst in ko je neodrešena še naša Dalmacija in naš Korotan.

z zastavo, da je Miha že uklonil glavo, češ, skoro bo priletela. »Izražajte se akademski, sicer bom z vami postopal kakor s spstopači! To je figa, kar daje posla od občinskega redarja do deželnega namestnika vsem po cesarjevi milosti nameščenim organom? To, kar je odkrilo tajne spletnike Obrane? Zarote! Mislite, da ne vemo, da so hoteli ti elementi pomoriti vse člane cesarske hiše? Vi, vi! Veleizdajalec! Vi Srb!« To je rekel tako, kakor da bi bil mislil: Pes!

Ko je pretrpel Miha to ploho, je postal čudovito miren. Vstal je in rekel: »To je dijaška prismodarija. Če bi mi bili že prej povedali, bi se ne bi bilo treba vam razburjati, meni pa bati«. Nato je povedal vse od začetka do konca po pravici, kakor je bilo. Ko je, postavljen pod policijsko nadzorstvo, taval po stopnicah navzdol proti domu, bi bil prisegel, da je videl skozi okno stopnišča na dvorišču štiri črne moše, ki so podirali visoke vislice in jih zavijali v rdeče rjuhe, kjer je bil na sredi vsit velik dvoglavi orel.

Zastava je pa odslej visela v arhivu, vsak teden so jo — gledali tuji, radovedni gospodje; ogledovali, obletavali so jo kot črni neopirji. Maska pa je sirmela vsakemu topo v obraz

Političen pregled.

Kardinal Bourne za naše pravice. Pri slavnostnem obedu v Zagrebu, kjer so bili navzoči: kardinal Bourne s tajnikom, ministra Petričić in Alaupović, ban dr. Paleček, poverjenik dr. Badaj, dr. Mažuranič, rektor univerze dr. Rustini, prorektor Golik, župan dr. Srkulj, vel. župan Babić-Gjalski, poveljnik francoske misije Rogier ter poveljnik angleške misije Tempel, je nadškof Bauer pozdravil kardinala ter ga presil, naj se zavzame za našo stvar. »Mi ne bomo odstopili niti koščka svoje zemlje!«. Nato je kardinal odgovoril, da prihaja v imenu svoje (angleške) vlade ter v imenu sv. Očeta v Rim, kjer bo zastopal in zagovarjal naše (jugoslovanske) želje, aspiracije in pravice.

Italijani proti dr. Žolgerju. Slov. Narod poroča iz Geneve: »Suisse« priobčuje z italijanske strani inspiriran uvodnik, v katerem pobija jugoslovanske težnje in zlasti ljuto napada delegata na mirovni konferenci dr. Žolgerja.

Demobilizacija letnikov 1885 in 1886 v Italiji. Kakor poroča »Corriere della Sera«, namerava italijanski vojni minister odrediti demobilizacijo letnikov 1885 in 1886 v mesecu marcu t. l. Demobilizacija ostalih letnikov bo odredjena pozneje, tako da bosta vsak mesec odpuščena povprečno dva letnika.

Tudi v Italiji se boje boljševizma. V zadnji seji italijanskega parlamenta je imel vodja italijanskih socializmov, Turati, velik govor o proporcionalni volilni pravici. V svojem govoru je med drugim naglašal, da ne namerava vladi napovedati boja, marveč da hoče izvojevati samo času primerne reforme. Te reforme se morajo izvesti sedaj ali nikoli. V socialistični stranki se pojavlja vedno globlji razdor med onimi, ki stojijo na temelju sedanjega družabnega reda in ki se nadejajo, da se bo ta družabni red še dal izboljšati, in med strujo, ki smatra za potrebno, da se takoj vzpostavi druga družabna ureditev. Ni izključeno, da bi se tudi v Italiji ne doigrali drugi dogodki, ni izključeno, da bi se nekateri izmed socializmov ne pridružili skrajni levici in ne nastopili izven države prot državi. Nastala je dilema: Wilson ali Ljening. Nadomesti se naj s parlamentom ali sovjetom. Samo z reformo, kakršno zahtevajo danes socialisti, lahko parlament zopet pridobi pri ljudskih masah potrebno zaupanje. Govornik je mnenja, da parlamentarni sistem še ni izgubil vseh svojih prednosti in da še, vsaj v latinskih državah ni zrel za pogin. Turati se je nato zavzemal za skrutinij po listah in za proporcionalno volilno pravico, naglašuje, da hoče sedanji parlament umreti v polni lepoti. Govornik je končno razpravljal o učinku možne ministrske krize na pariški konferenci ter naglašal, da naj parlament odloči o usodi celega političnega sistema.

zagonetna, tragična, smešna, nerazumljiva. Povezali so jo z vrvico in obeleli nanjo pečat.

Nato je pala tema Zaplenjen in zaprt je bil simbol razposajenosti in veselih ur, razkropljeni so bili po širnem svetu veseli narodno napredni statisti.

Ko pa so potekla strašna leta v temi in noči, je prišla zarja. Ob zarji pa se tički prebude. Od vseh strani pritrče in zapojejo.

Tako se je zgodilo tudi našim tičkom. Ob silni zarji naših dni so se sešli. In ko so se ogreli mraza minulih let, je Miha Krjavel, ki se je kot njegov vzor in vzgled v resnici boril s samimi hudiči, zaklical, kot da bi se mu bila zasvetila v možganih nezasiščana svetloba: »Naša zastava!« Zastava svobode, dobre, židane volje, ljubezni in bratstva!

Ko so jo hoteli reševati, so se nekateri gospodje temno spominjali neke zagotne, skrivnostne zastave. Med drugimi veleizdajalskimi trofejami so jo našli previto in popečateno v zaprašenem kotu. V triumfu so jo odnesli.

Sedaj spet plapolata veleizdajalska zastava. To je: Židana volja, svoboda, ljubezen in bratstvo!

Posebne vesti.

„Naša Moč“ in njeno „kulturno“ hujskanje. »Naša Moč« hoče biti »glasilo slovenskega delavstva« in misli da bo temu svojemu slov. delavstvu največ koristilo, ako že zdaj ali pa ravno zdaj prične hujskati z verskim ali »kulturnim« bojem. V svoji zadnji izdaji se v članku »Politika« poslavlja žalostnim srcem od stare deželne vlade, ki je izdala »toliko pametnih odredb« kar je bila seveda glavna zasluga pristašev te vlade iz SLS stranke, kojim morajo biti posebno delavci hvaležni, »da so kot večina v vladi sklenili za delavstvo veliko za delavstvo koristnih naredb. Osemurni delavnik!« — Prosimo, shranite to izpoved »Naše Moči« dobro v spominu — posebno glede »Osemurnega delavnika«. Ko je vrli pisec na ta način vzel sloves od stare vlade, je naenkrat začutil potrebo, da novo vlado pozdravi tako-le: »Dvomimo, da bi mogla nova vlada kaj dolgo vladati, ker med našim krščanskim ljudstvom ne bo imela onega zaupanja, kot ga je imela stara. Po svoji večini je namreč protikrščanska in je del te večine sestavljen iz zastopnikov one frakarske liberalne stranke, ki je vedno sovražila naše ljudstvo radi njegove vere in priprostosti, drugi del te večine pa je iz zastopnikov razrednega boja. V eni točki pa je ta večina popolnoma edina: boj krščanstvu. Težko stališče bodo imeli zastopniki ogromne večine našega ljudstva, to je zastopniki SLS. Upamo, da bo tudi ta doba kmalu prešla in bo slovenski volivec z glasovnico v roki pomedel iz vlade svoje sovražnike in posebno še škodljivce slovenskega naroda«. — Tako piše v teh resnih urah, ko tako krvavo potrebujemo skupnega dela in sloge, list, glasilo slovenskih krščanskih socializmov. Ako še niste čitali današnjega uvodnika, čitajte ga, ker tam najdete razloge za obtožbo in najostrejo obzodbu za take — ne moremo drugače reči, satanske poiskuse ravno v tem času in ravno v delavskih slojih probujati komaj zaspale strasti za umazane strankarsko politične boje pod izmišljeno firmo: verski boj.

Poziv vpokojnemu učiteljstvu ter vdovam in sirotam po učiteljstvu. Da more višji šolski svet v Ljubljani odmeriti tistim učiteljem (učiteljicam), ki so bili vpokojeni do 31. grudnia 1918 zvišane pokojnine v smislu naredbe celokupne deželne vlade z dnem 14. svečana 1919, št. 361, uradnega lista, ter vdovam in sirotam po učiteljih vdovnine in vzgojevalnice, se pozivljajo vpokojeni učitelji, vdove in varuhi mladoletnih otrok učiteljev, ki so služili v šolskih okrajih bivših vojvodinah Kranjske in Štajerske, da vpošljejo naravnost na višji šolski svet v Ljubljani do včetršega 15. malega travna 1919 potrebne podatke in službene dokumente.

Zbor delegatov vsestrokovnega združenja narodno-socialne zveze se vrši v soboto, dne 15. marca 1919 ob 8. uri zvečer v društveni dvorani v »Narodnem domu« v Ljubljani. Dnevni red: 1. Naznanila predsedstva 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorstvenega sveta. 5. Volitev vodstva NSZ. 6. Volitev upravnega odbora. 7. Volitev nadzorstvenega sveta. 8. Opravilnik in organizacijski red NSZ. 9. Določitev vpisnine in prispevkov članov. 10. Zvezno glasilo. 11. Določitev časa prihodnjega zbora delegatov in glavne skupščine. 12. Slučajnosti. Zbora delegatov se udeležijo: 1. Odbor osrednjega vodstva NSZ. 2. Odposlanci podružnic NSZ in 3. Odposlanci d. uštev, včlanjenih v NSZ.

Dnevne novice.

Einhauerjeva zapuščina. Dični kavalir nas je torej zapustil, v »Marburgerci« se je priščno poslovil od vseh ljubih mu Mariborčanov, med katerimi je gotovo mislil tudi — na nas. Pričel je bil g. kavalir tudi med svojimi ožjimi znanci, to se je pokazalo takoj po njegovem odhodu. Prihajali so iskat — zapuščino. Tako se je eden med prvimi zglašil neki prijatelj, kateremu Einhauer samo za tiskovine

dolguje znesek 2000 K. Ker denarja seveda ni zapustil v Mariboru, se je upnik spravil nad pohištvo. Toda ko so prišli v njegovo stanovanje, so izvedeli, da pohištvo ni bilo njegovo, marveč lasti vdove podpolk. Nitsche, od katere je imel pohištvo v najemu. Obenem so tudi dognali, da je g. kavalir imel za vse slučaje še eno sobo v Kaiser ulici, kjer pa tudi ni bilo nič njegovega. Morda bo vso to zapuščino prevzeli Einhauserjevi kompanjoni.

Ciril-Metodovi nabiralniki. Rodoljub z dežele nas opozarja: Veseli me, da se je v Mariboru v zadnjem času pojavilo že več slovenskih gostiln in kakor slišim, tudi že par kavarne, med katero, namreč kavarne, ne morem šteti tudi od naših Jugoslovancev prenapolnjeno elite kavarno „Teresienhof“, dočim je že dozdaj Slovincem prijazna in v zadnjem času v slovensko roko prišla kavarna „Evropa“ skoro prazna, vsaj od slovenske strani. (Spričevalo naše probujene narodne zavednosti. Opomba ured.) Ampak kar me glede naših slovenskih gostiln in drugih javnih lokalov žalosti, je to, da še nikjer — razen v Narodnem domu — nisem našel javno spričevalo za našo narodno zavest: to so nabiralniki za družbo Sv. Cirila in Metoda. Kaj je, oziroma kaj bo zdaj s to družbo? Ako je ni več potreba — mi na deželi smo nasprotnega mnenja — tedaj naj se to javno in glasno pove, da bomo naše novce darovali v druge narodne namene. Če je pa nadaljni obstoj te družbe tudi še v Jugoslaviji potreben, tedaj naj se tudi to ne enkrat, ampak pri vsaki priliki še nadalje podpira, tedaj napovejte v prvi vrsti vi Mariborčani neizprosni boj vsem, ki bi se branili, v svojih lokalih imeti v vsaki sobi vsaj po en nabiralnik. G. rodoljub, Vaš predlog pa tudi Vašo sodbo podpisemo kar z obema rokama!

Zadoščenje. Na zadnji „sramotni oder“ je dospel med drugimi tudi desetnik Mariborskega pešpolka Janko Alojzij. Po došlih nam podatkih je imenovan vestno izpolnjeval vojaško službo in je dalo povod, da je zašel v seznam ubežnikov le neiočna evidenca. In ta je že marsikak tak slučaj zagrešila.

Pri hišni preiskavi v gostilni Werdli na Viktrinskem trgu se je našlo v kuhinji 3 samokrese, na polstrešju pa več predmetov za avtomobile ter razno vojaško opremo. — Pri sobni preiskavi služkinje H. A. v gostilni Fux v Edmund Schmid-ulici se je našel kožušni ovratnik, ki je „zmanjkal“ gospej Lakmayer iz Dravograda, ko je tam prenočevala.

Trgovci se pozivljajo, da vrnejo še v teku tega tedna zaračunane jim vreče od soli gospodu M. Berdajs, Zofijin trg št. 1. Pozneje vrnjene vreče se ne bodo več plačale. — Občinski gospodarski urad.

Na Legatovem zasebnem učilišču v Mariboru se prično 1. aprila 1919 novi tečaji za slovensko in nemško stenografijo, slovenski in nemški strojepis, pravopis, slovensko in nemško trgovsko pismo, računstvo v zvezi z navadnim knjigovodstvom, lepomis, slovenski in nemški jezik. Prospekti brezplačno. Legatovo zasebno učilišče v Mariboru, Vetrinjska ulica št. 17, I.

Dopisi.

Radenci. Od strani krajevalne organizacije JDS. je kot kandidat v izvrševalni odbor JDS. predlagan g. Ivan Kreft, poštar iz Sv. Jurija ob Ščavnici. Našo krajevalno organizacijo skušamo v najkrajšem času razširiti v okrajno organizacijo. Narodnega dela nas čaka tu v izobilju. Treba pa bo res delati! Krajevni odbor JDS. sestoji: Predsednik: Jakob Zemljič, župan, Radenci; podpredsednik: Ljudomila Poljanec, učiteljica, Kapela p. Radenci; tajnik: Janez Cv. Štuhec v Murščaku pri Radenci; blagajnik: Karl Janžek, Radenci; odborniki: Fr. Žinkovič, pos. Boračeva; Ferd. Jurjevič, Radenci; Jakob Misja, Mota; Franc Zemljič, Murščak; Franc Mlinarič, župan, Očeslavci, p. Ivanjci. Za uspešnejši razvoj stranke, bi bilo nujno potrebno ustanoviti

poljudno pisani tednik, ki bi zastopal okraje: Ljutomer, Radgona, Ptuj in Maribor levi breg. Za našega kmeta se tednik bolj priporoča, kot dnevnik. Ravno tako je nujno potrebno, da si ustanovimo »Izobraževalno društvo« za naše okraje, to bi bilo posebno važno za vzgojo naše mladine. Dati moramo ljudstvu nagib in pogoje za čisto novo življenje, tako na narodno-gospodarskem, političnem, socialnem in kulturnem polju. Okrajni odbor JDS. ima tu pri nas vršiti važno nalogo, za katero mu bode narod hvaležen.

Kletka za zrele ptice.

Prijatelji svilenih robcev. Svojčas smo poročali, da je nek brezposelni trgovski pomočnik po mestu prodajal svilene robce, ki iščejo svojega gospodarja. Med tem se je ta že našel v osebi trgovca G. na Franc Jos. c. Ugotovilo se je, da se je v svilene robce zaljubil trgovski vajenec, sin uglednega mariborskega trgovca. Nadebudni fant je robce izročil svojemu znancu v nadaljno razpačevanje. Ker je dečkov oče robce plačal, ostane sinu sicer zaslužen pečat še prihranjen.

Sponarejenim ključem si je slajšal življenje skladiščni delavec Pavel Reisman. Obiskoval je najraje kuhinje in shrambe za živila. Ko so ga te dni zalotili pri takem poslu v neki kuhinji v Mlinski ulici, je priznal, da se s takim poslom peča že celo leto. Za nekaj časa pride zdaj pod ključ, ki ni — ponarejen.

Tički ušli — krava ostala. K Marko-tu Lahu v Meljah št. 99 sta v torek zgodaj zjutraj prišla 2 moška, srednje velikosti, ga vzbudila in mu ponudila kravo. Marko si je takoj mislil, da posebno poštene ljudje ne ponujajo krav ob 3. uri po noči. Napravil se je pa, kot da o takih kupcijah nič ne razume, povabil je oba prodajalca s kravo vred v hlev ter tam vse vkupaj zaprl. Toda ko je Marko pozneje prišel pogledat, je po razbitem oknu spoznal, da tudi ona dva tička niste tako nemirna, pa sta jo raje popihala — krava pa je ostala.

Odprava tolerančnih hiš.

V nadaljevanju najega včerajšnjega članka »Iz zaprte kletke osvobojeni gad« navajamo razloge, ki so bili merodajni za sklep naše deželne vlade, da se odpravijo na vsem njenem območju takozvane tolerančne hiše.

1. Ta naprava je nezakonita, kajti v direktne n nasprotju s §§ 500 in 512 avstrijskega kazenskega zakona iz l. 1852, ki je za nas veljaven še danes.

2. Ta naprava je nemoralna, torej absolutno nedopustna, tudi če bi imela dobre posledice. Kajti dober namen ne posvečuje slabega sredstva. Slabo se nikdar ne sme delati niti dopustiti, tudi če ima iz tega kaj dobrega priti.

3. Toda teh dobrih posledic — s katerimi nekateri to nesramnost opravičujejo — ni, marveč ravno nasprotno:

a) s tem se ne omejuje prostitucija, marveč se le pospešuje. Statistično je dognano, da se tajna prostitucija zaradi tega nič ne zmanjša. Koliko pa je ljudi, zlasti mladih, ki bi se ne spozabili tako daleč, da bi ne bilo take priložnosti, ki mu jo daje država s svojo toleranco!

b) S tem se ne omejujejo spolne bolezni, marveč množijo. Vsi resni znanstveniki in socialni politiki priznavajo danes, da je ta institucija kakor nezakonita in nemoralna tako tudi nehygienična. Strokovnjaki Blascho, Tarnowsky, Stern, Bloch, Ruters, Forel, Kornig, Nikolsky itd. so tega mnenja. Blascho govori o »popolnem neupehu, ki ga je pokazal ta evropski sistem po stoletnem obstanku.«

Treba tudi vedeti, da mnoge države, tako Amerika in večina švicarskih kantonov, tega sistema »reglementiranja« prostitucije, nikdar imele niso, druge pa — Anglija, Danska, Norveška, Nizozemska i. dr. — so ga na podlagi slabih skušenj odpravile.

K temu bi še pripomnili, da je po našem mnenju z odpravo tolerančnih hiš brezdvomno storjen važen prvi korak. Da se pa socialno zlo nemore korenito odpraviti, morajo tej odredbi deželne vlade slediti še nadaljne odredbe, ki bodo v današnji strukturi družbe, v socialni bedi ljudstva in pomanjkljivosti vzgoje naše mladine ležeče uzroke zadele.

Zadnje vesti.

Boji na koroški fronti.

Ljubljana, 12. marca. Ljubljanski dopisni urad poroča iz uradnega vira: Dne 10. t. m. med 8. in 9. uro zvečer so Nemci vstrelili nekolikrat iz pušk na naše postojanke pri železniškem mostu jugovzhodno pri Dulah. Naši niso odgovorili.

11. t. m. je letel nemški eroplan preko Velikovca in metal letake. To je bilo približno ob 11. dop. Okoli 7:30 pop. so Nemci pričeli streljati iz pušk na naše mostišče pri Dulah. Naši so bili primorani odgovoriti. Pri tem se je razvil ogenj na obeh straneh tega odseka.

Med 8:30 in 9:30 so Nemci izstrelili 9 strelcev iz topov. Naše topništvo ni odgovorilo. S tem so Nemci zopet kršili premirje.

Prestolni govor.

Beograd, 12. marca. (LDU.) Verjetno je, da bo prestolonaslednik Aleksander že na prihodnji seji — najbrže pojutrišnjem — prebral prestolni govor. Na to bo manifestiralo Narodno predstavništvo v regentovi navzočnosti za uresničenje vseh naših narodnih pravic. Vsi klubi bodo podali po svojih načelnikih izjave. Narodnemu predstavništvu pa bo predložena najbrže skupna resolucija. Politični krogi pričakujejo to sejo z veliko napetostjo in ji pripisujejo tudi veliko važnost.

Svobodna trgovina. — Boj špekulaciji!

Beograd, 12. marca. LDU. Včerajšnja štev. „Službenih Novin“ prinaša naredbo namestnika prehranjevalnega ministrstva o regulaciji uvedbe svobodne trgovine. Ena izmed glavnih točk te naredbe določa, da je najstrožje prepovedano prikrivanje blaga z namenom, da se odtegne prometu in da se pozneje dosežejo z njim višje cene. To velja tudi za one špekulante, ki blaga sicer ne prikrivajo, ki pa s prekomernimi cenami odbijajo kupca.

Gavrilović o našem zunanjem položaju.

Belgrad, 12. marca. (LDU.) V Belgrad je dospel dr. Mihajlo Gavrilović, izredni poslanik in pomočnik ministrstva za zunanje, ki se je mudil sedaj v Parizu. Listi poročajo, da bo podal v tajni seji Narodnega predstavništva obširnejše poročilo o zunanjem položaju naše države in o dogovorih na mirovni konferenci.

Dr. Klein aretiran.

Sarajevo, 12. marca. (LDU.) Včeraj je bil aretiran finančni ravnatelj dr. Klein. Suspendiran je svoje službe brez pravice do pokojnine. Postavili so ga pod težko obtožbo, da je med vojno izbral iz vrst evrojevih nastavljenecv talce.

Nemci zasedli Kočuho.

Ljubljana, 11. marca. (LDU.) V nasprotju z določili premirja, so Nemci zasedli Kočuho v našem pasu.

Nemci z laškimi letali.

Ljubljana, 11. marca. (LDU.) Včeraj ob 1½ uri pop. je plul eroplan tipa »Caproni« preko Velikovca proti Gradcu.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

Delniška glavnica 15.000.000 K

CENTRALA V LJUBLJANI

Poslovalnica avstrijske razredne loterije

Rezervni fondi nad 4.000.000 K

Sprejema vloge na knjižice, tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača banka sama.
Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd., eskontira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive.
Daje trgovske kredite pod ugodnimi pogoji in predujme na vrednostne papirje in blago.
Izvršuje borzna naročila najkulantnije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Poslano.*

Pojasnilo.

Graški »Volksblatt« (Morgenblatt) pisal je v svoji števil. 105 z dne 5. marca t. l. na 4. strani v prvi koloni pod naslovom: »Dunkle Vorgänge im Marburger Wirtschaftsamt«... govori se z največjo gotovostjo, da je jugoslovansko gospodarstvo povzročalo vedno večji primanjkljaj; govori se o skoro neverjetno visokih zneskih, ki manjkajo. Utemeljuje se ta primanjkljaj deloma s slabim in nikakoli strokovni zmožnosti odgovarjajočim nakupom...

Tako, gospodje Volksblatt-ovci!

Sedaj pa jaz: Podpisani je bil oni »Leutnant«, ki je prevzel vodstvo mariborskega gospodarskega (prehranjevalnega) urada. Da ne bomo slepomišili in morda polemizirali, napravimo račun in sicer — ker po Vašem mnenju nisem nikak strokovnjak — čisto po krošnjarsko: pogledimo si žep:

I. Kaj ste Vi meni dali?

- a) ... prazno blagajno
 - b) ... prazen trg
 - c) ... borendne cene
 - d) dolg v znesku K 893.895/73
- skupaj ... glad in dolg.

II. Kaj sem Vam jaz zapustil?

- a) ... polno blagajno
 - b) ... poln trg
 - c) ... primerno nizke cene
 - d) kapital-dobiček K 553.283/68
- skupaj ... nekaj je že!

Prašajte blagajnika, ako ima denarja zadosti, saj ga je prejel samo od gospodarskega urada za časa moje »Herrschaft« cela dva milijona 317 tisoč kron. — Štel in štel je do polnoči in še čez, pa ni mogel prešteti. —

Volksblattovci! ali ste videli v zadnjih 4 letih tak trg, kot je bil 22. februarja t. l.? Ha, 15.000 ljudi je bilo postreženih!!

Volksratovci! ali ste kupili pod »strokovnjaškim« vodstvom kilogram masti za 28 K, jajce za 60 v, slanino po 22 K itd. ste imeli na trgu žemlje, preste, slane klince, belo, krušno, rumeno moko, zdrob, mast, slanino, sveže maslo, sir, jajca, fižol, krompir; svinjsko in goveje sveže in ovojeno meso, milo, olje, malinovec, konzerve, bobovo kavo, riž, suhe slive, gobe itd. itd.? Kdaj ste imeli? — sirote!

Volksratovci! Pod Vašo »Herrschaft« so cene rastle; takrat lahko vsak šušmar zasluži, a kljub temu ste zapustili 893 tisoč 895 kron 73 vin dolga v 4 letih, jaz pa sem, ko so cene dan za dnem padale, izročil v 43 dneh 553 tisoč 283 kron 68 vin. dobička — in to ne morda v zraku, ampak v blagajni! Vse to pa zato, ker ni nikakih primanjkljajev, ker nisem Vam ukradel niti vinarja, ker sem pošteno delal — seveda si nisem kupil pri tem nikake liše, ampak imam pri Bučniku nekaj dolga na Vaš konto!

Da smo torej na jasnem: Volksblattovci! napolnil sem Vam blagajno, napolnil sem Vam trg, pritisnil sem Vam cene pod polovico in dal sem Vam pol milijona 53 tisoč 283 kron 68 vin. dobička v 43 dneh, — kaj hočete še? Morda zlato uro z verižico? Imate še kak »Fehlbetrag«?

Maribor, dne 11. marca 1919.

Alfonz Kjuder

bivši vodja mestnega gospodarskega urada.

* Uredništvo odklanja odgovornost.

Knjigarna in veletrgovina papirja

Vilko Weixl

Maribor, Glavni trg 22

prilporeča svojo veliko zalogo raznovrstnih razglednic, raznega papirja in sploh vseh pisalnih in šolskih potrebščin.

V zalogi razne šolske ter leposlovne knjige, tudi v hrv. jeziku.

Prevzame naročila na štamplilje.

Še v zalogi se nahajajo drobniarije in igrače se razprodajo.

V kratkem se otvori lastna knjigoveznica.

Razglas.

Ker se je bati, da se zopet razširijo koze, se prične z rednim cepljenjem, ki se ima vršiti vsako 4. leto

v nedeljo, dne 16. marca 1919 ob 1/2 3 uri pop. v telovadnici deške šole IV. na voj. vežbališču.

Cepil bode mestni zdravnik Urbacek imenovane dne, kakor tudi pozneje ob

nedeljah dne 23., 30. marca in 6. aprila t. l.

Vsi, ki še niso cepljeni, ali po preteku 3 let ne ponovno cepljeni, se morajo zopet pustiti cepiti, ker je to edino sredstvo za to bolezen.

Mestni magistrat Maribor, dne 11. marca 1919.

Vladni komisar:

Dr. Pfeifer, I. r.

Priporočam p. t. trgovcem, tvrdkam in občinstvu svojo

trgovsko agenturo in komisijsko trgovino.

Preskrbujem prodajo in nakup vseh v trgovino spadajočih stvari točno in hitro.

Slavko Farkaš

Lukavci, pošta Križevci pri Ljutomeru.

Semena

vrtnarskega, cvetličnega, gozdnega in vsako vrsto deteljnega, priporočam trgovina z semeni

M. Berdajs, Maribor ob Dr.

Sotiljin trg

Exportna trgovina

Franjo Vidovič

Maribor, Cvetlična ulica št. 15

Preskrbuje prodajo in nakup vseh

v trgovino spadajočih stvari.

Pisarniška moč.

Pri evidenčnem uradu zemljiškodavčnega katastra v Mariboru se sprejme za stalno takoj žensko pisarniško moč. Predstaviti se je v petek, 14. t. m., med 8. in 11. uro dopoldne v pisarni, okrajno glavarstvo, pritličje desno, soba št. 20.

Hotel in restavracija „Union“

(preje Erzherzog Johann) v Mariboru

priporočam

dobro kuhinjo, izvrstna vina in vedno snažne hotelske sobe.

Ciril in Rozi Tratnik.

Prirezača

(le prvovrstno moč) sprejme Ignac Božič, krojač za gospe in gospode v Mariboru, Tegethoffova cesta 34. V pisarnih ponudah se naj navede zahteva plače.

Raznašalci časopisov

se sprejmejo v upravnistvu »Mariborskega delavca«.

„Mariborski delavec“

se prodaja v Mariboru v sledečih trgovinah in tobakarnah:

Weixl Vilko, Glavni trg
Glavna trafika, Glavni trg
Weixl Ivanka, Gosposka ulica
Mahalka J.,
Czadnik L., Stolna ulica
Specijalna trafika, Grajska ulica
Handl Karolina, Tegethoffova cesta
Pristernik Mar.,
Schifko Terezia
Schifko Maria, Melje
Pichler Ana,
Jurko Maria, Koroška cesta
Lackner J., Vitrinska ulica
Kos A., Marijna ulica (pri sodniji)
Scheidbach H., Magdalenski trg
Nerath F., Magdalena, Franc Jož. ul.
Kresnik Ana,
Meier J., Pobrežje, Frau-Staud. cesta
Jarc Jožefa, Glavni kolodvor
Leber F., Koroški kolodvor